

EFFEKTRAPPORT 2020

Namn: Mercy Ships Sverige Insamlingsstiftelse

Organisationsnummer: 802424-9396

Juridisk form: Stiftelse

1. Avgränsningar

1.1 Organisatoriskt sammanhang, verksamhetsområde och geografisk täckning

Mercy Ships använder sig av sjukhusfartyg för att rädda och transformera liv för människor vars sjukdomstillstånd och utsatthet är en konsekvens av fattigdom och brist på adekvat sjukvård, framförallt i subsahariska Afrika.

Mercy Ships arbetar för att utplåna sjukdomar orsakade av fattigdom och öka tillgången till och kvalitén i hälsovården i alla de länder vi besöker och samarbetar med. Förutom att utföra tusentals livsavgörande operationer och behandlingar ombord på sjukhusfartyg verkar Mercy Ships för att långsiktigt förbättra och utveckla sjukvården i de länder som besöks. Kompetensöverföring och kapacitetsutveckling sker genom utbildning av lokal medicinsk personal och genom renovering av sjukhus och vårdkliniker.

Den internationella organisationen Mercy Ships har etablerat marknadskontor i sexton länder för att tillsammans mobilisera personal och volontärer med differentierad bakgrund och erfarenhet samt för att samla in de ekonomiska resurser som krävs för att driva och utveckla verksamheten.

Mercy Ships Sverige är ett av dessa sexton marknadskontor som drivs i form av en insamlingsstiftelse sedan 2004. Enligt stadgarna skall ändamålet främjas genom att lämna bidrag till Mercy Ships.

Mercy Ships Sverige grundades redan i slutet av 1980-talet, och under alla dessa år har Sverige bidragit till Mercy Ships verksamhet genom insamling av medel och rekrytering av volontärer. Över 200 svenska män och kvinnor har tjänstgjort på sjukhusfartygen under dessa år!

1.2 Rapportens avgränsning avseende verksamhetsområde och geografi

Rapporten avser Mercy Ships Sverige.

1.3 Redogör för tidsperioden som rapporteringen gäller.

Denna effektrapport är avgränsad till verksamhetsåret 2020, med fokus på det bidrag som givarna i Sverige och Sverigekontoret har åstadkommit till förändring för några av de mest fattiga och utsatta i världen.

2. Mercy Ships förändringsteori

2.1 Bristen på säker och tillgänglig kirurgi drabbar de allra fattigaste

Fem miljarder människor saknar tillgång till säker kirurgi som de har råd med. Över 93% av befolkningen i subsahariska Afrika saknar denna tillgång. Konsekvensen av denna brist är socialt utanförskap och dödlighet för människor. Hoppet om läkedom och gemenskap är bristande i många av dessa samhällen där fysisk och mental hälsa blir en fråga om att ha råd. Detta, i några av världens mest ekonomiskt lidande länder.

Siffror från *The Lancet Commission on Global Surgery* (The Lancet, april 28, 2015) visar att fler än 18 miljoner människor mister livet varje år på grund av brist på kirurgisk vård. Det är tre gånger fler än antalet människor som dör av hiv/aids, tuberkulos och malaria tillsammans. Dessutom lever miljarder människor med kronisk smärta, drabbas av ekonomisk katastrof och social utstötthet på grund av skador, sjukdomar och missbildningar som hade kunnat rättats till genom adekvat sjukvård och kirurgi. Över 70% av världens funktionshindrade bor i subsahariska Afrika och över 93% av befolkningen saknar tillgång till säker kirurgi som de har råd med. Det finns alltså ett akut behov av ökad kirurgisk kapacitet och medicinska resurser i dessa delar av världen.

Många länder på den afrikanska kontinenten saknar ett sjukvårdssystem som klarar av att bära sin befolkning. Det är inte sällan en ekonomisk fråga huruvida man har möjlighet att få den läkarhjälp som behövs. Utöver bristen på finansiering av sjukvård till befolkningen är även bristande kunskap och utbildning ett hinder för en välfungerande sjukvård i dessa länder. Detta leder till att många människor inte ser någon möjlig väg till att få adekvat sjukvård utan får leva eller dö i ett sjukdomstillstånd som de i ett land med goda möjligheter till sjukvård hade kunnat få slippa. Hoppet om läkedom och liv försvinner och utanförskap på grund av sjukdom blir istället mångas realitet.

Så länge Mercy Ships har bedrivit sin verksamhet i sin nuvarande form har det geografiska fokuset varit Afrikas fattiga kustländer i subsahariska Afrika. Många av de länder med störst bristande ekonomi i Afrika är lokaliserade vid Afrikas västra kust.

2.2 Mercy Ships använder sjukhusfartyg och varför

Vi kan hjälpa störst möjliga antal människor genom att nå hamnarna längst med Afrikas kust med sjukhusfartyg. Mer än 40% av världens befolkning bor inte mer än cirka 15 mil från en kust. Därför använder Mercy Ships moderna sjukhusfartyg för att ta medicinsk personal i världsklass till de platser som behöver det mest. Ett sjukhusfartyg är det mest effektiva sättet att ta ett modernt sjukhus till regioner där tillgången till rent vatten, elektricitet och medicinska anläggningar är begränsade eller obefintliga. Istället för att bygga de anläggningar som behövs för att genomföra livsförvandlande operationer runt om i världen kan vi tillhandahålla ett säkert, stabilt och fullt utrustat sjukhus. Vi har också fordon på våra fartyg, så att vi kan nå patienter i avlägsna områden.

Förutom att utföra tusentals livsavgörande operationer och behandlingar ombord på sjukhusfartyg verkar Mercy Ships för att långsiktigt förbättra och utveckla sjukvården i de länder som besöks. Kompetensöverföring och kapacitetsutveckling sker genom utbildning av lokal medicinsk personal och genom renovering av sjukhus och vårdkliniker. Mercy Ships vill i första hand bistå med medicinsk hjälp och expertis men kompetensöverföringen är inte begränsad till det medicinska området. Några av de projekt som genomförs i länder som besöks har som huvudsyfte att exempelvis utöka kunskapen om självförsörjning; då genom utbildning inom näringsrik och effektiv odling.

Mercy Ships vill stärka dessa länders egen kapacitet och möjlighet att utföra nödvändiga operationer genom utbildning av lokal medicinsk personal och genom att öka medvetenheten om behovet och effekten av ökad kirurgisk vård. Detta kräver kunskapsöverföring i kombination med akut medicinsk hjälp, utrustning, material samt program som driver fram ekonomiskt och strukturellt hållbara lösningar för hela samhällen.

Genom att sända volontärer, som bland annat är skickliga läkare, sjuksköterskor och kirurger, till de länder i behov av hjälp möjliggörs både akuta vårdinsatser och kunskapsöverföring mellan vår sjukvårdspersonal och den lokala sjukvårdspersonalen. I detta arbete bidrar Insamlingsstiftelsen Mercy Ships Sverige genom rekrytering av kompetenta volontärer för de planerade insatser som ska genomföras i värdnationerna.

2.3 Hur når Mercy Ships de effekter som eftersträvas

Mercy Ships strategi för att förbättra sjukvården i de länder vi samarbetar med bygger på två principer:

1. Att vi minskar köer och det omedelbara patienttrycket och därmed avlastar sjukvården i värdnationen genom att tillhandahålla gratis kirurgisk vård ombord på sjukhusfartyget.
2. Medicinsk kapacitetsuppbyggnad: Vi stärker värdnationens hälsovårdssystem genom utbildning, förbättring av lokal infrastruktur och mentorskap.

Vi ser att detta även bidrar till individuella livsförändringar som i sin tur förbättrar livskvalitén för individer, familjer och hela samhällen genom det hopp och den glädje som sprids.

Mercy Ships vill öka medvetenheten om det oerhört stora behovet av säker kirurgi globalt och arbeta för att möta behovet. Behovet av ökad tillgänglighet till säker kirurgi och medicinsk vård är mer aktuellt än någonsin. Att öka medvetenheten om behovet tror vi är första steget i rätt riktning för dess utveckling.

Vi tror att spridningen av hopp och läkedom bland världens mest fattiga och utsatta leder till förändring för individen och för samhället i stort.

Vi tror att den läkedom som erbjuds gratis till världens mest fattiga och utsatta genom vårt arbete inte bara spelar roll för den enskilda individen utan också sprider hopp till ett samhälle. Vi tror att det förändringsarbete genom kunskapsöverföring till dem som ännu inte har en utvecklad läkar- och sjukvård har möjlighet att öka livskvalitén för dem som arbetar inom sjukvården såväl som samhället och nationers invånare.

2.5 Långsiktig förändring – hur och när kan den skapas

Mercy Ships vill påverka och skapa långsiktig förändring med en förbättrad sjukvård och ett starkare medicinskt system. För många av de länder Mercy Ships samarbetar med kommer det krävas många år av utveckling innan det lokala medicinska systemet kan bära sin egen befolkning. Att stärka och utveckla det medicinska systemet är ett långsiktigt arbete under många år. Mercy Ships har åtagit sig att vara en del av denna förändring!

Inom de närmaste åren kommer Mercy Ships mer än fördubbla sin kapacitet genom att sätta ytterligare ett sjukhusfartyg i drift. Samarbete med länderna i subsahariska Afrika kommer att fördjupas och nya länder på afrikansk kontinenten kommer att läggas till. Antalet utförda livsavgörande och livsförvandlande operationer kommer att mer än fördubblas. Arbetet med att utveckla och stärka den lokala sjukvården och medicinska systemet kommer att understrykas och bli en allt större del av Mercy Ships arbete.

Förutom att tillhandahålla operationer kommer det nya sjukhusfartyget vara utrustad med förstklassiga utbildningslokaler, inklusive ett simuleringslaboratorium med VR-utrustning, träningsdockor med mera, liksom utrymmen för simulering av eftervård. Utrustningen gör det möjligt för utbildarna att simulera lokala omständigheter och begränsningar och därmed lära ut metoder som fungerar i miljöer med små resurser.

3. Använda resurser 2020

3.1 Mercy Ships totala verksamhetskostnad för 2020

Mercy Ships verksamhetskostnad (*ship and field operations*) för 2020 uppgår till 602,1 miljoner kronor (64,4 MUSD)

3.2 Mercy Ships Sverige verksamhetskostnad för 2020

Mercy Ships Sverige Insamlingsstiftelse verksamhetskostnad för 2020 uppgår till 24,2 miljoner kronor (noteras ska att i det som kallas verksamhetskostnad ingår de pengar som är ändamålskostnader, det vill säga i praktiken gåvor till ändamålet).

4. Uppnådda prestationer

4.1 Redovisning av prestationer

Inom Mercy Ships formuleras en femårig Strategisk Marknadsplan årligen. Mercy Ships Sverige bidrar genom att göra en sådan plan för den svenska marknaden. Planen består av mål och strategier för insamlade medel, rekrytering av volontärer för sjukhusfartygen, utveckling av den lokala organisationen och organisationens kännedom i Sverige.

Mercy Ships Sverige samlade år 2020 in 27,3 miljoner kr vilket var mer än vårt insamlingsmål på 22,3 miljoner kr. Detta innebar att de svenska givarna bidrog med 0,3 miljoner kr i besättningsstöd, 0,7

miljoner kr till specifika ändamål inom: *allmän kirurgi, barnsjukvård, kvinnors hälsa, ögonsjukvård, ansiktsoperationer* och *övrig kirurgi*, och 19,1 miljoner kronor dit det bäst behövs – fördelat mellan våra verksamhetsaktiviteter. Av de insamlade medlen gick dessutom 1,2 miljoner kr till att mobilisera volontärer. Totalt 20,7 miljoner kr gick till ändamålet för Mercy Ships verksamhetsområde.

Året 2020 har varit ett annorlunda år för Mercy Ships. COVID-19 pandemin har påverkat verksamhet för Mercy Ships liksom för de flesta verksamheter och organisationer i världen. Mercy Ships insats i Senegal med sjukhusfartyget Africa Mercy fick avbrytas i mars 2020. Detta med hänsyn till säkerhet och risker både för patienter och personal/volontärer på sjukhusfartyget. MSSE har under de första månaderna under 2020 bidragit till verksamheten på sjukhusfartyget Africa Mercy med att ge medicinsk hjälp till människor och under perioden januari till mars utfördes ca 800 operationer inom dessa områden: Ögonoperationer, Tandvård och tandhälsa, Ortopedisk kirurgi, Käk- och munoperationer (tumörer), Läpp- och gomspaltoperationer, Generell kirurgi. Dessutom har MSSE bidragit till: Kapacitetsutveckling genom utbildning och mentorskap av lokal medicinsk personal, Driftkostnader för sjukhusfartyget.

Mercy Ships internationella programverksamhet har sedan mars 2020 ställt om och anpassat verksamheten efter förutsättningar för COVID-19 pandemin. Detta har inneburit att MSSE har bidragit till flera nya projekt varav några är:

- Mercy Ships har under många år etablerat relationer med olika partners, inklusive hälsoministerier, lokala sjukhus och lokalt verkande välgörenhetsorganisationer i hela Afrika. COVID-19 pandemin innebär en ny utmaning för dessa partners. För att dessa partners ska kunna fortsätta sitt arbete har Mercy Ships erbjudit sig att tillhandahålla personlig skyddsutrustning (PPE) till dessa partnerländer, partners och lokala organisationer utifrån de behov de har uppgett. Leveranser av personlig skyddsutrustning har skett under flera tillfällen under 2020 till dessa organisationer.
- Utveckling av koncept för utbildning av lokal medicinsk personal över internet kallad eLearning. Denna modell och teknik har använts under 2020 då utbildningsinsatser inte kunnat ske på plats. Modellen med eLearning kommer även fortsättningsvis användas för att öka kapacitet att genomföra mer utbildning och träning inom ramen för vårt stöd för medicinsk kapacitetsutveckling i de länder Mercy Ships samarbetar med i Afrika.

Mercy Ships Sverige är glada över att 15 svenska kvinnor och män har tjänstgjort på sjukhusfartygen under 2020.

5. Utfall och effekter

Utfallet 2020 på kort sikt har varit positivt trots att vi begränsats av pandemin, vilket beskrivits ovan. På kort sikt drabbades vår möjlighet att skicka ut volontärer, helt naturligt. På medellång och längre sikt kommer vi se ett mer positivt utfall baserat på de insatser som gjorts under 2020 i form av fortsatt rekrytering av volontärer. Tiden från intresseanmälan, ansökan och fram till att en volontär är i tjänst på ett av våra sjukhusfartyg är relativt lång och det aktiva arbete som gjorts kring rekrytering under 2020 kommer vi se ett positivt utfall av under 2021 och 2022. Vi har även gjort stora satsningar för att öka våra insamlingar, vilket

gett resultat redan 2020 och vi ser även här att många av våra givare som kommit till oss är trogna, vilket kommer bidra till ett gott utfall även på längre sikt de närmaste åren.

6. Utvärdering av uppnådda prestationer

6.1 Utvärdering av prestationer

Mercy Ships Sverige har under 2020 ökat markant i insamling, vilket gör att vårt bidrag till insatser i Afrika ökar betydligt. Vi har totalt bidragit med 19,3 miljoner kronor (17,5 miljoner 2019) från Sverige till insatser och program i Afrika under 2020. Den ökade insamlingen innebär att vi i Sverige bidrar till fler operationer och program i de länder vi besöker och samarbetar med.

Det resultat vi har kunnat uppnå gällande rekrytering av volontärer till våra aktiviteter i Afrika har varit goda. Vårt mål för antalet nya ansökningar och även för hur många svenska volontärer som tjänstgjort ombord Afrika Mercy har uppnåtts. Detta ser vi självklart som en vinst eftersom det innebär att fler i Sverige blir engagerade och intresserade av det hjälparbete som vi bedriver. Detta engagemang leder även ofta till ett ökat finansiellt stöd och till ökad kännedom om organisationens arbete.

Däremot vet vi att vissa tjänster ombord är svårare att fylla än andra, och att vi har fått in många ansökningar från intresserade potentiella volontärer som vi tyvärr inte kan erbjuda en tjänst ombord inom de tidsramar vi skulle vilja, helt enkelt för att det är många som ansöker till just denna typ av tjänst. Vi skulle vilja sända alla som vill vara volontär för Mercy Ships och vi vill finna volontärer för alla de typer av tjänster som finns i vår verksamhet ombord fartygen. Därför kan det framöver krävas någon form av mer strategiska, riktade satsningar vid rekrytering av nya volontärer.

6.2 Lärdomar utifrån uppnått resultat

Det goda resultat vi har sett för vår insamling har delvis blivit aktuellt tack vare att vi har fått många nya givare genom den satsning som vi har gjort tillsammans med det internationella kontoret för att nå nya givare med postala utskick. Denna satsning sker under en begränsad tid och vi måste därför flytta vårt fokus från att i stor skala kultivera och förvalta de kontakter vi nu knutit. Kommunikation är alltid nyckeln.

Vi har under det gångna året blivit påmind om att våra givare ger till *människor* inte till *en organisation* i första hand. Kännedomsundersökningen 2020 för Mercy Ships Sverige gav ett förbättrat resultat från 4% till 5% i kännedom sedan 2019. För att utveckla en god kommunikation vill vi fortsätta att bredda våra kommunikationskanaler och hitta nya sätt att visa och berätta om vad våra volontärer gör och hur våra patienter och vårdnationer blir hjälpta. Detta, för att engagemanget för människorna är det som skapar vilja att ge.

7. Beskriv hur ni mäter

7.1 Hur mäter vi våra prestationer

Mercy Ships Sverige mäter och följer upp följande som mått för vår prestation –

- Insamlade medel till ändamålet: detta mäts i insamlade monetära medel men kan också vara materiella gåvor (*Gift In Kind*) som användas i Mercy Ships verksamhet. Materiella gåvor värderas till marknadsvärde.
- Antalet ansökningar till volontärtjänst på våra sjukhusfartyg: då Mercy Ships Sverige inte utför bemanning och placering av volontärtjänster mäts istället antalet erhållna ansökningar från potentiella volontärer från Sverige under perioden.
- Kännedom om organisationen: detta mäts genom en kännedomsundersökning som beställs av ett företag som frågar 1000 personer i Sverige som representerar Sveriges befolkning i geografi, ålder, utbildning, ekonomi etc. Mätningen görs årligen vid samma tidpunkt.

Under 2020 har vi infört systemet Salesforce vilket ger oss möjlighet att mäta och följa upp våra nyckeltal på ett långt mer effektivt sätt än tidigare (med undantag av kännedomsmätningen som görs av extern part).